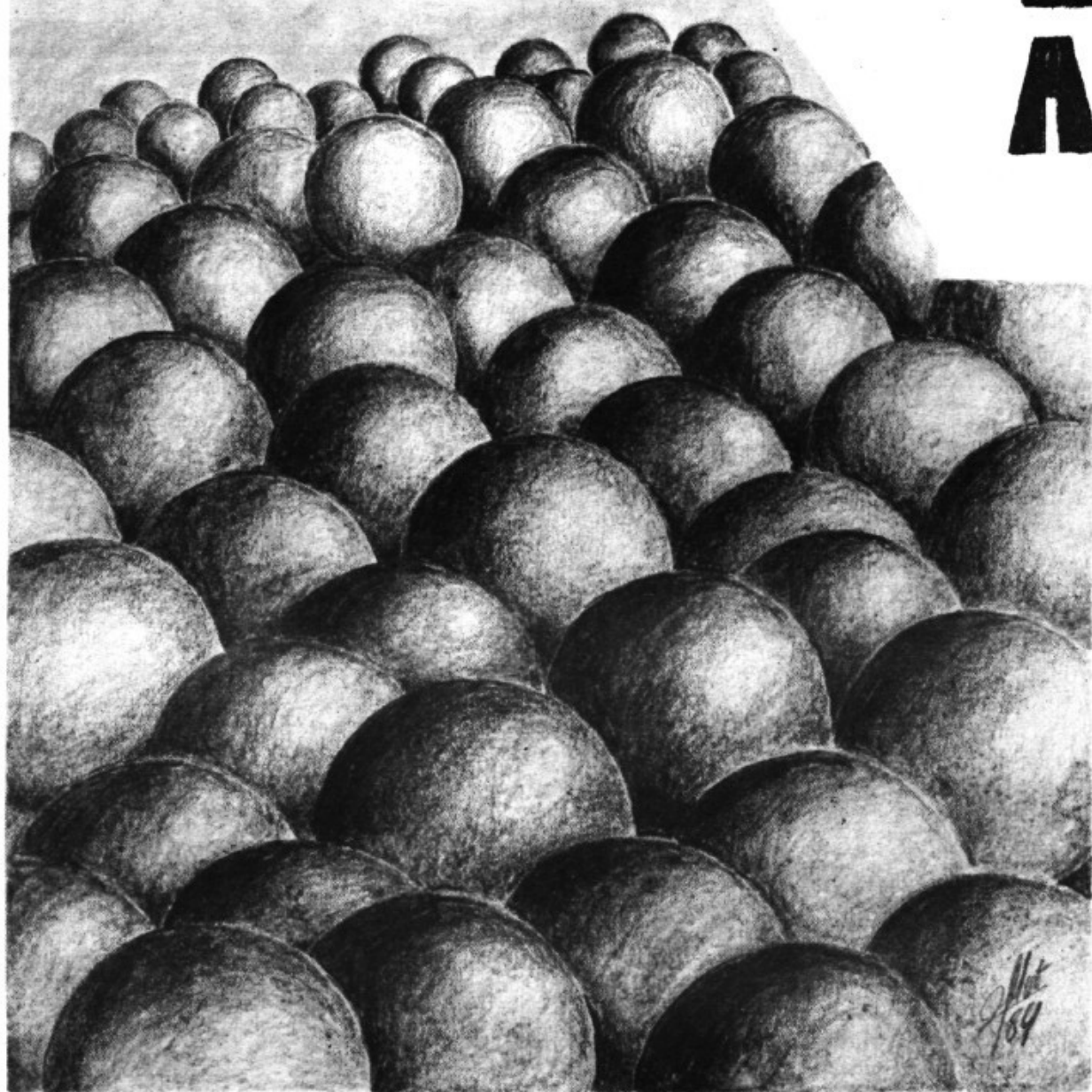


*Informatiu Cultural
de Manatxi*

FÒRT



ULA



N° 29

agost 84

P Ò R T U L A
Informatiu cultural de
Marratxí

número 29, agost 1984

S U M A R I

Editorial. Va de carrers, 3
Quatre de fresques, 4
Notícies des Pla de na Tesa, 5
Reportatge gràfic: Festes del
Carme 84, 6-7
Així va això, 8
De teatre. La Companyia Auba, 10
G.O.B. Deu anys de treball(I), II
Bimbolles, 11
De la I trobada de glosadors, 12

El 15 de cada mes es tanca el
termini de recepció d'originals.
Els articles publicats a PÒRTULA
expressen, únicament, l'opinió
de llurs autors.

*Un sol
fi:
Mallorca.*



**CONSELL
INSULAR
DE MALLORCA**

PODEU TROBAR P Ò R T U L A a:
PÒRTOL; Papereria Ferrà; Paperer
xin; Cafè Ca'n Jaume
SA CABANETA; Cafè Ca'n Carrió; ()
Nou; Bar la Unión
CIUTAT; Llibreries: Embat, Jove
Quart Creixent
INCA; Llibreria Espirafocs

floristeria

JOANA

I

MARGA

LA RAMBLA - CIUTAT

encàrrecs:

tfs. 27 56 06

22 60 15

C. Mirto, 8

RAFAL



COL. LABORADORS

Antoni Mora
Sa veu des Poble
Xim d'Aixa

Consell de Redacció

Xisco Barceló i Suárez
Miquel Bosch i Auba
Ramon Díaz i Villalonga
Biel Massot i Muntaner
Miquel Mut i Sureda

Editat a S'Escola Vella
Pòrtol (Marratxí)
Imprès als tallers d'A-
postol y Civilizador
Petra
D.L.: P.M. 529/81

No volem fer apologies. Senzillament presentar un nou format. Ens interessa millorar i volem arribar a donar-vos més bon servei. Supòs que haurem d'adaptar-nos al nou sistema i de moment ens costarà un poc, però esperam que a la llarga sigui més profitós per a tots.

Va de CARRERS - II

Dels 110 carrers existents en els nuclis urbans del nostre Terme (deixam de banda les urbanitzacions perquè lingüísticament no estan tan malament) ens trobam que n'hi ha 81 de desfasats o en castellà, la qual cosa representa el 73'63 % del total, com podeu veure en el quadre adjunt.

Es trist i lamentable que un Consistori encapçalat per gent que se considera "mallorquina" (o no-més ho són de nom, tal com pareixen demostrar fins ara?) permeti que hi hagui aquest aberrant percentatge forà. Malgrat haver passat el temps i tenir en el seu poder un estudi sobre els noms tradicionals, no han estat capaços de canviar un sol nom per tal de recuperar la toponímia popular dels pobles que

formam Marratxí. Els números canten. El mes que ve seguirem parlant d'aquest tema que mereix més atenció de la que els nostres governants li dediquen.

Carrers Desfasats En castellà (Nº) o incorrect.		
Pòrtol	34	7
Sa Cap.	37	5
Pont d'I	23	2
Pla T.	16	3
	110	17
		64

La Redacció

Diguem	i NO
tortada, coca	tarta
platja	plaia
padrí, ina	abuelo, a
padrí jove	padrino
padrina jove	madrina
idò	pues
fems	bassura
fins i tot	hasta

Festers !

si voleu **BOUS** de raça
per TOREJAR
veniu a Pòrtol

INFORMACIÓ :

Guillem Vidal, Ca's Batle

Rafel Moll, Ca'n Pinso

publicitat

4 DE FRESQUES



Per les festes del Carme va tenir lloc un esdeveniment esportiu que per primera vegada es du a terme dins el nostre terme, i aquest no era altra que una cursa de motocross, els guanyadors de les distintes categories foren:

En 74 cc Joan Fiol damunt una Verbi del Club Montesión, en 125 cc Biel Cardell de la Penya Motorista de Sant Joan, organitzadora de la cursa, i en 250 cc en Climent Fernandez que montava una Cagiva.

El nostre paísà Jaume Creus va quedar en el lloc sisè.

.../...

El Marratxí de segona regional ja ha començat els entrenaments, els jugadors que formaran la plantilla per la temporada 84-85 són el següents.

Porters: Ramón i Jos.

Jugadors de Camp: Victor, Paquito, Marcos, Guillem, Nieto, Iniesta, Fiol, Marino, Torrens, Salas Huguet, Berrocal, Gomez, Sureda i Darder.

Entrenador: Vazquez.

.../...

Sis milions de pessetes costarà la nova il·luminació que es posarà al carrer "José Antonio" de Pòrtol i Avinguda Toni Maura del Pont d'Inca.

.../...

L'Obra cultural de Marratxí té montades unes activitats d'estiu que són aquestes.

Curset de ceràmica (Modelat i torn) per Pilar Sastre, iniciació i perfeccionament. Un curset de dibuix i pintura (Tècniques material estudi i exterior) per Vicenç Sastre. El curset d'iniciació i perfeccionament es farà al carrer Lluçna, 26, i el taller es farà a Pòrtol. Per més informació trucar als telèfons 60-22-88 i 60-25-41.

.../...

En Llorenç Bover guanyà la cursa ciclista per veterans que organitza la S.D. Es Figueras i nomenada "Ses Dues Voltes", el temps que invertí per fer la cursa va ésser de 1 h, 50 m. 47 sg.

En segon lloc entrar en Biel Abraham a 1,20 m.

.../...

L'Obra cultural de Marratxí per les passades festes de Sant Margal, tenia programat una projecció de diapositives amb el nom de paisatges de Mallorca cosa que no es dugué a terme malgrat haver fet cartells com es veu a la foto.

Una de les coses per advertir als nostres dirigents municipals és en lo que pot ocórrer davant l'església de's Pla o sigui en el carrer Weyler que atravessa el poble, fins ara no ha passat res però pot passar, i Déu no ho vulgui, els cotxes passen bastant a viat i els al.lots ja se sap atravessen sense mirar, fins que n'en filin un i llavors, es prendran precaucions, no senyors, no, és ara i així tal vegada ho evitarem.

En es Pont d'Inca, millor, a Sa Cabana els veïnats varen organitzar unes festes, en les quals ha higue concurs de cant, ball de bot. etc. endavant amb aqueixes festes ja passades i que de cada any puguin ésser millors.

.../...

Referent a la Mostra de teatre pareix que anirà endavant, esperem que tenguí molt d'èxit en públic, qualitat i això sí, que no es doni una passa enrera, sino envant.

Sor Coloma i Sor Sebastiana han deixat Pòrtol destinades a altres convents. Tant una com l'altra feia sis anys que capllevaven per aquí. Les dues se dedicaven a l'escola, fent de mestres als més petits, pàrvuls de tres i quatre anys.

Sor Coloma Llaneres i Llaneres, porrerenca d'arrel, se'n va a la Colònia de Sant Jordi; Sor Sebastiana Sastre i Mayrata, nadiua de Biniali, li pega devers Sant Agustí (Ciutat).

Tant una com l'altra s'han trobat molt bé a Pòrtol i se'n duen un bon record de la Vila, però és sobretot sor Sebastiana la més sorpresa pel canvi. Comentava l'altre dia "Jo tenc una pena que no havia tenguda tanta mai com ara. M'ha afectat molt aquest canvi, però molt. Costa haver-se d'acostumar a un altre lloc".

Des d'aquestes planes les desitjam que les vagi de lo millor a totes dues en les noves destinacions.

La notícia més important aquesta vegada és referent als esports concretament el basquet. Ja s'ha aprovat en el Consistori fer les barres de basquet, que com ja saben el camp serà el pati de l'escola nacional de's Pla, per tant, enhorabona a tots els que han fet possible, que l'any que ve veurem basquet i esperem que per sempre, ja que cal dir-ho un temps passat es Pla de Na Tessa vibrava amb l'equip desaparegut GAUDIUM, en una altra ocasió, intentarem tenir notícies de basquet.

.../...

Un altre marraixiner que s'ha integrat dins la plantilla del Reial Mallorca, és el conegut porter fins ara del Pobleno, en Jaume Pardo, fet futbolísticament en el Marraixó, la seva incorporació és com fisioterapeuta de l'equip de III Divisió i no com a porter com caldria pensar, al mateix temps que ajudara a Jaume Pedros, enhorabona a Jaume Pardo desde PÒRTULA.

.../...

XISCO BARCELÓ



REPORTATGE GRÀFIC



litat de l'escenari esperan l'inici de les festes, un moment del sopar dels glosadors abans de sortir davant el públic, i acabant amb les belles imatges d'aquest emocionant esport que és el Moto-Cross, nou en el nostre terme.

En nom de la Comissió de festes donam les gràcies a tota la gent del poble i als organismes oficials que han fet possible la celebració de les festes.

Festes passades, coques menjades..... un any més i unes altres festes, enguany, amb dues importants innovacions, la "I Trobada de glosadors de Mallorca" i el "I Moto-Cross Festes del Carme", les dues un èxit.

Vegeu aquest reportatge començant per la tranqui-



FESTES del CARME

1984



Sabem per cosa certa que el regidor ROMAGÜERA ho passa malament devers el Corter. D'ençà que varen saber que era regidor el fan passar pel tub.

I també el volia compondre la COMISSIO de FESTES del Carme perquè tot lo dia s'aficava amb ells i els ho desbaratava tot.

Na CATALINA de CA'S TORD no va quedar contenta amb la Comissió perquè li tapaven sa vista de s'esce-nari amb ses valles. Però es darrer dia tot se va compondre. El regidor Romaguera va fer destapar sa sortida i un poc més el se menjaren perquè, además, donava la culpa al batle.

I el BATLE que ja en té abastament amb les coses que "El Dia" diu d'ell. N'hi ha que diuen que és vera, ho deu ser?

Lo que sí ho és és que el dia que sortien les acusacions contra GUILLEM VIDAL no varen repartir el diari. Qualcú diu que el varen "sequestrar". Si fos vera seria un escàndol.

En XISCO BUSQUETS se queixava perquè a ell li havien fet pagar l'entrada de la Trobada de glosadors i a Jeroni Albertí no. Lo que no sap en Xiu-Xiu és que a don Jeroni també el convidaren al sopar dels glosadors i a ell no. I un bon cap de taula que va fer.

I això tampoc no està bé. De manera que a un sopar hi conviden tots els polítics i llavors a la gent li fan pagar l'entrada per veure una cosa que és tant des poble. Qui en té la culpa?

Però en Xisco XIU XIU té una cosa i és que només fa renou. No diu ses coses interessants sinó ses que fan més bulla. En canvi en TONI POL des "Diari de Mallorca" no diu mai res dolent. Per qualche cosa és de s'Unió mallorquina.

Es qui va ferir s'Ajuntament s'altra dia va ser en MIQUEL BOSCH amb lo des bous. Què ha d'anar a dir si sa gent ho va passar tan bé!

També de vegades pareix que sa PORTULA està venuda en es govern i és que mai diu res contra s'Ajunta-

ment. I per cert que també n'hi havia dos de sa Pòrtula en es sopar des glosadors. Lo que no sabem és si pagaren entrada o no. Ja mos ho diran si volen.

Es qui mos va fallar va ser en BIEL MASSOT. Va gravar totes ses cançons de sa Trobada i quan va acabar sa part pública que va venir lo millor perquè quedaren es bons a Ca's Tord, ell ja se'n havia anat i ningú ho va gravar. I això que cantaren es "trenta anys de vida putera" que és de lo millor que se passeja.

I des RECTOR de SANT MARÇAL, què en direm? Ja se'n senten moltes però sa darrera fa llarg. Resulta que ara s'ha afeccionat a tenir s'altaveu amollat a defora es temps de ses misses. Està bé que sigui un poble molt catòlic però haver d'agontar tots es sermons no té aguant!

D'en MARÇAL de CA'N CARRIO hi ha queixes molt grosses. Mos han dit que fa més cas als externs que als del poble. Fins al punt que hi ha gent que s'ha aturat d'anar-hi perquè estan cansats que los passen davant els estrangers o forasters que hi van a sopar.

Sa Veu des Poble.--

llegiu

Pòrtula

cada mes

DE TEATRE

CURRICULUM RESUMIT DELS GRUPS MALLORQUINS

Ho farem més o manco per orde alfabètic amb la qual cosa la primera companyia serà la de Son Ferriol anomenada AUBA.

La Companyia de teatre Auba va néixer a Son Ferriol per devers l'any 1967 fruit d'una reunió d'un grup d'amics amb ganes de fer qualche cosa. Aquesta cosa va ser teatre, així donaren la primera funció amb una obra de Martí Mayol, "Ca'n Mira prim", al saló "El Hoyo" de la barriada de Son Ferriol, si bé llavors duïen el nom d'agrupació artística TALIA, que després canviaren per l'actual, ja que s'assemblava molt al d'un altre grup ja desaparegut. L'èxit obtingut va ser tan important per animar-se a seguir amb el que va ser el primer director, Antoni Oliver, i amb el qual montaren "S'herència d'en Toni Flabiol", "Els comparses", "L'amo en Sion" i "S'estopa ran des foc".

Devers l'any 1970 ja amb un altre director, l'actualment pintor Xim Torrens, la Companyia es va dirigir cap un altre teatre de més qualitat; obres com "La p... respectuosa" de Jean Paul Sartre i "El General" de Baltasar Porcel, que varen estrenar a la Sala Mozart de l'Auditorium, essent el primer grup no professional que actuava allà. Però el pintor Xim Torrens tenia ganes de fer coses de molta més envergadura, però mancaven els doblers per a dur-les a terme. Per això tengueren molts de problemes amb el muntatge de "El criat de dos amos" d'en Goldoni i que per cert no s'arribà a estrenar i el director els deixà. Hi va haver un temps de crisi que se resolgué amb la fusió d'un altre grup, Jovent, formant una companyia que s'anomenà ORIENT. Varen actuar a la setmana de teatre de Maó amb l'obra "Sa Padrina" d'en Joan Mas, després feren "El món per un forat" i "Casau-vos i vos diran vos" de Xesc Forteza.

Com eren molts i mal avenguts

varen decidir continuar tot sols el seu camí. Era l'any 1973 i agafà la direcció en Pep Cardell, l'actor que tenia més experiència i els dirigí a "Una al.lota capritxosa" i "La pesta". Llavors dirigí Joan Mas amb una obra seva "Una dona és per un Rei".

Quan deixà la direcció en Pep Cardell l'agafà Joan Cañellas, també actor de la companyia des de la fundació. Amb ell montaren "Es marqués de sa Rebassa", de Pere Capella, "Sa patinada de na Pili", "Arribaré a les set mort", "La cadira màgica", "A mitjan camí" de Peter Ustinov, "Amor en blanc i negre",



"De més verdes en maduren", i tot això més reposicions com "La Pesta" i altres.

Llavors agafà la direcció en Jaume Caldentey fent l'obra "Es mi-llor dependent del món", per tornar a dirigir en Joan Canyelles.

No hi ha una dada exacta de les funcions però ben segur que passen les quatre-centes representacions entre les que destaquen les anomenades de l'Auditorium, la partici-

pació en les quatre mostres de Palma, una en el Gener a Mallorca, les tres mostres de Marratxí... etc.

Les localitats on han actuat, més bé o més malament són: Alcúdia, Algaida, S'Alqueria Blanca, Andratx, Ariany, S'Arracó, Artà, Biniali, Binissalem, Búger, Bunyola, Sa Cabaneta, Calvià, Ca'n Picafort, Campos, Casa Blanca, Ciutat, Colònia de Sant Pere, Coll d'en Rebassa, Consell, Deià, Esporles, Establiments, Estellencs, Felanitx, Galilea, Génova, Inca, S'Indioteria, Es Llobards, Lloseta, Llubí, Manacor, Pòrtol, Puigpunyent, Muro, Maó, Pina, Es Pinarí, Pont d'Inca, Port d'Andratx, Port de Manacor, Pla de na Tesa, Santanyí, Santa Eugènia, Santa Margalida, Santa Maria del Camí, Sant Joan, Sant Jordi, Sant Llorenç, Sineu, Sóller, Son Ferriol, Son Sardiña, Valldemossa, Vilafranca.

La llista d'actors que han treballat amb nosaltres, comenta Joan Canyelles, és molt llarga. Anomenarem només els que tenim en l'actualitat i aquells que prengueren part en el muntatge de més obres. Són aquests: Francesca Bibiloni, Margalida Moll, Maria Amengual, Bernat Cabot, Manel Barceló, Jaume Caldentey, Guillem Amengual, Josep Zanoaguera, Magdalena Barceló, Josep Cardell, Antelm Salvà, Joan Canyelles, Antònia Marqués, Jordi Porcel, Joan Cabot, Carme Cabot, Guillem Zuzama (que Déu tenguí en la glòria), Miquel Canyelles, Miquela Zuzama, Pere Radó, Maria Berga, Bàrbara Pastor, Francesca Cabot Moll, Pilar Pou, Francesc Barceló, Andreu Ferrà, Francesca Cabot, Miquel Galmés, Margalida Cladera...

Els serveis tècnics i auxiliars estan atesos per Miquel Vidal, Isabel Cabot, Margalida Duran i, fins ara també, Rafel Pastor.

La companyia Auba és de Son Ferriol perquè aquí va començar i aquí segueix, però no tots els seus actors són de la barriada, ja que això no és una cosa indispensable. Basta que tenguin ganes de teatre, serietat i amor al teatre.

La línia ideològica, si bé fins ara no ha estat molt coherent quant als fets, la duim ben clara.

Des del primer moment hem cercat la qualitat, però sens oblidar que el públic s'ha de divertir, si no ens giraria l'esquena; és a dir no hem volgut revolucionar el teatre però sí fer-lo evolucionar i que l'espectador ens acompanyàs en aquesta evolució, si no ho hem assolit completament o si, a vegades, ens hem apartat del camí ha estat per manca d'obres adequades, bé per fer teatre purament comercial perquè ens jugàvem la pròpia subsistència com a companyia. Hem tengut moltes dificultats per estar tants d'anys fent feina ininterrompida, però podem dir, i deim que aquest és el nostre únic orgull, que ho feim sens cap tipus de subvencions. Hem tengut, això sí, ajudes morals i recolzament del públic. Fa un temps una entitat oficial ens demanà per integrar-nos, però era tant el que exigia i tan poc el que oferia que més que una ajuda hagués estat una trava, i com que traves en tenim abastament, ho deixàrem córrer. A la barriada no hi ha teatre per estrenar les obres. Els assaigs els fèiem en una cotxeria que ens deixava la Caixa d'estalvis "Sa Nostra" que maldament no estigués en condicions era una gran ajuda, però llavors es va vendre i ara hem d'esperar que qualque persona ens deixi un local. Avui en dia estam cansats de repetir ¿i les entitats oficials, Ajuntament, Govern Autònom etc, on estan aquestes promeses de lluitar per tot lo nostre? La resposta que crec més firme és aquesta: avui és molt millor donar subvencions a les companyies de teatre de la península. No vull llevar la qualitat que tenguin, però senyors meus si no s'ajuda bastant més i me referesc a habilitar llocs on es pugui fer teatre, no doblers, no, si no que tenguin un alicient ja que senyors governadors, batles, consellers... etc, tenguem un poc més d'esment a la cultura mallorquina, que tenint un or tan fi mereix que el facem brillar.

Aquesta és la història de la Companyia de teatre Auba de Son Ferriol. Res més. Fins sempre.

Xisco Barceló.--

A la darrereria de 1.973, es reunia poc més d'una dotzena d'ornitòleg i excursionistes, per fundar el que amb el temps es convertiria en un dels més importants grups ecologistes de l'Estat Espanyol. No s'imaginaven aleshores, que una dècada després, el nombre de membres de l'associació s'hauria centuplicat i, que de la seva labor i conscienciació a la societat balear, seria tan intensa. Efectivament, el recolzament popular a les campanyes de defensa dirigides pel GOB, són avui tan fermes, que fins i tot, han fet perillar l'estabilitat del primer Govern de la Comunitat Autònoma, que inicialment, continuava amb la lamentable política de destrucció del nostre litoral i altres zones de primeríssim interès. Ha estat el mateix President Cañellas, qui ha confesat que el tema de la possible urbanització darrera la platja des Trenc (la darrera platja d'extensió no urbanitzada a Mallorca), ha estat el major problema del seu primer any de govern.

¿Com ha assolit el GOB aquesta posició a la societat balear?.

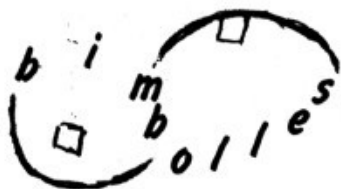
El camí del grup, no ha estat molt diferent del recorregut per altres grups similars a la resta d'Espanya o d'Europa. La majoria d'aquestes entitats, han sofert una evolució de grup naturalista a grup ecologista. Fundades inicialment per a l'estudi i observació de la naturalesa (l'ornitologia sol ésser la part de la naturalesa que té més adeptes), es copen tot d'una que si no es conserva la naturalesa, ben aviat no hi haurà res per observar ni per estudiar.

En el cas de les Illes, quan el fenomen urbanístic ja ha capolat la millor i major part de la costa, contra l'atenció en les zones d'especial interès. Tot regoneixent que fins ara s'ha urbanitzat molt malament, s'inventa un nou idiotisme; "l'urbanització ecològica". Els illots (Dragoñera, Tagomago. ...) les darreres platges (Es Trenc, Cala Mondragó, Macarella...), zones humides (totes), són ara les musses que inspiren les butxaques dels especuladors.

Era inevitable, l'ornitòleg apassionat que oervava un agró, prest s'havia de topar amb el camió que abocava cendres a s'Albufera. Comencen els conflictes...

Continuarà

Antoni Mora



La tardor... també té flors.

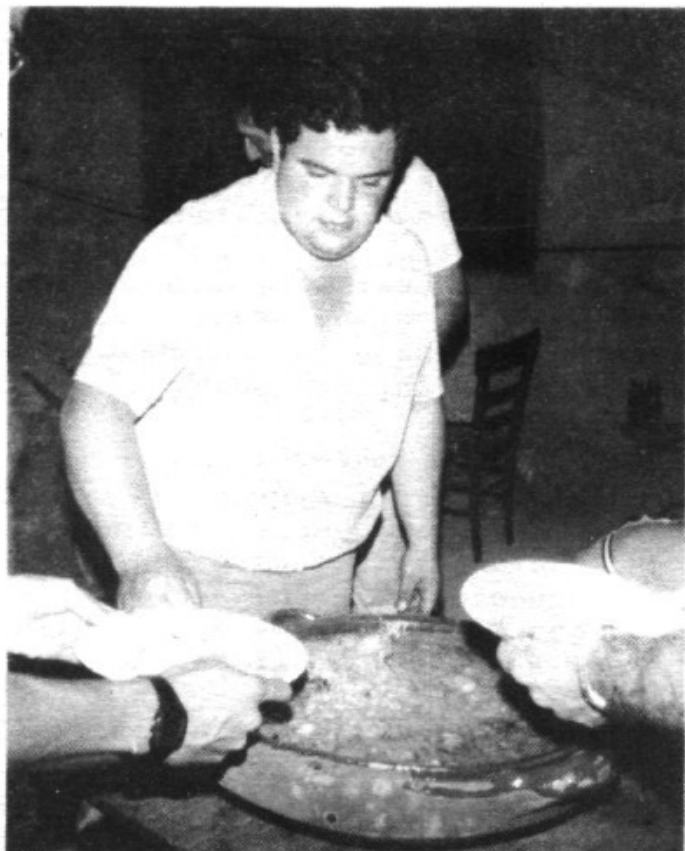
ETERNITAT.- Qui sap les fites.

No és pobra ni petita la campana... quan té ressonàncies.

Escriure és una forma de visita.

LA SEU, parla de l'edat mitjana amb lletres grosses.

Xim d'aixa



Aquesta és una de les senyores greixoneres de conill amb ceba que s'oferiren en el sopar de la primera trobada de glosadors.

Al final, amb panxa plena, qui més qui manco felicità els cuiners. Unicament Pere Gil se va permetre dubtar sobre l'honestetat del plat. I se'n va anar ben servit. Més picat que ase per mosca el nostre Pau Ferrer tirà a ferir. I encertà.

Aquí teniu el "mini-combat".

Jo vull treure-me es toix
i saber què m'han posat
a dins aquest aguiat:
si això és conill o moix

I m'agrada sa feina neta
perquè sempre m'ha agradat
i avís a tot es rotlat
aquí n'hi ha un que s'ha passat
és un que ve disfressat
i en lloc de cunill trempat
li hem dat coions de geneta.

I TROBADA DE GLOSADORS DE MALLORCA

